

(rajonas/miestas, mokykla)

klasės (grupės) mokinio(-ės)

(vardas ir pavardė)

2009 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

Skaitomo teksto supratimo, kalbos vartojimo ir rašymo testai

2009 m. birželio 9 d.

Trukmė – 2 val. (120 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Rašyti galite ir pieštuku, bet bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti parkeriu arba tušinuku. Koregavimo priemonėmis naudotis draudžiama.
- Atlikdami testo užduotis, į klausimus atsakykite glaustai ir aiškiai. Jūsų atsakymai turi tilpti į paliktas eilutes.
- Jei klausimas nereikalauja kitaip, atsakymus formuluokite savais žodžiais.
- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

VERTINIMAS

Testai	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Skaitomo teksto supratimo testas	15			
Kalbos vartojimo testas	25			
Rašymo testas	25			
Taškų suma	65			

TAŠKAI

Vertinimo komisija:

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

SKAITOMO TEKSTO SUPRATIMO TESTAS

(Trukmė – 40 min.)

I užduotis. Skaitydami tekstą raskite, kur turėtų būti iš teksto išimti sakiniai **A–H**. Vienas sakiny yra ne iš šio teksto. Atsakymus rašykite kitame puslapyje pateiktoje lentelėje **ATSAKYMAI**. 0 atvejis – pavyzdys.

KODĖL KREPŠINIS LIETUVIAMS RELIGIJA

Lietuva reikšmingomis krepšinininkų pergalėmis visame pasaulyje garsėja jau beveik 70 metų. **__0__** Oranžinis kamuolys Lietuvą vienija dar nuo prieškario laikų, kai mūsų seneliai, prigludę prie radijo imtuvų, 1937-aisiais klausėsi Europos čempionato finalo tarp mūsų ir Italijos komandų transliacijos iš Rygos. Po dvejų metų Kauno sporto halėje lietuviai apgynė stipriausios Senojo žemyno komandos vardą. **__1__**

Nors Lietuva nėra didelė šalis, tačiau krepšinio aikštelėje jaučiamės lygūs su Europos ir pasaulio galingaisiais. Ir dabar mažos Lietuvos pergalės krepšinio arenose prieš didžiąsias valstybes stebina pasaulį. **__2__**

Lietuvoje krepšinis dažnai vadinamas antrąja religija. Lietuviai jau įprato sakralizuoti* šią sporto šaką ir tokią krepšinio sampratą perkelti netgi į užsieniečių sąmonę.

Vis dėlto šiame kontekste lieka ir keletas neatsakytų klausimų. **__3__**

Pasvarstykime, kas nutiktų, jei lietuvių kraujas būtų ne oranžinis, o juodos ir baltos – futbolo kamuolio – spalvos? Kai prieš metus Lietuvos futbolo nacionalinė komanda Neapolyje sužaidė lygiosiomis su pasaulio čempionais italais, mūsų šalies vardas nuskambėjo visuose planetos kampeliuose. **__4__** Su reklama, kurią gavo Latvija, kai jos futbolininkai pateko į 2004-ųjų Europos čempionato finalinį etapą, to lyginti tiesiog neįmanoma.

__5__ Tačiau tokia ji yra tik dėl to, kad kitos valstybės krepšinio nelaiko prioritetine sporto šaka. Amerikiečiai dievina savąją futbolo atmainą – beisbolą, likusią pasaulio dalį valdo europietiškas futbolas, kai kur dalydamasis pozicijas su regbiu, kriketu ar ledo rituliu.

Iš pirmo žvilgsnio tai gali pasirodyti vertinga – tam tikru požiūriu esame unikalūs. Tačiau sportas nėra ta sritis, kurioje unikalumas investuojant ir skirstant valstybės paramą sporto šakoms plėtoti laikytinas pranašumu. Palyginti su krepšiniu, futbolas yra kur kas galingesnis valstybės reprezentavimo kanalas. **__6__** Tai rodo ir televizijos kanalų reitingai: 2006-ųjų pasaulio futbolo čempionato auditorija buvo net 4,5 karto didesnė nei tais pačiais metais vykusių pasaulio krepšinio pirmenybių.

(Pagal Dalių Matvejevą, Lauryną Kasčiūną)

Sakiniai A–H:

- A** Svarbiausias jų – ar krepšinis yra pakankamai galinga priemonė atstovauti valstybei?
- B** Lietuva šiuo metu tikriausiai yra vienintelė krepšinio šalis pasaulyje.
- C** Be abejo, krepšinis – tautinės lietuvių kultūros dalis, jis įaugęs į lietuvių kraują.

* sakralizuoti – laikyti šventa.

- D** Net ir amerikiečiai jau vertina galias tradicijas turinčią Lietuvos krepšinio mokyklą.
- E** Tiek kartų viso pasaulio laikraščiai ir televizijos Lietuvos vardo tikriausiai nepaminėtų net tada, jei krepšininkai taptų pasaulio čempionais.
- F** Juk futbolas, o ne krepšinis pritraukia daugiausia žiūrovų pasaulyje.
- G** Valstybei krepšinis tiesiog pigiau kainuoja, o futbolui reikia milžiniškų lėšų.
- H** Nuo tada krepšinis ir užkariavo Lietuvą.

ATSAKYMAI

0	1	2	3	4	5	6
C						

Taškų suma (maks. 6)		
----------------------	--	--

2 užduotis. Perskaitykite Felikso Žemulio straipsnį ir atlikite užduotis. Atsakymus į klausimus formuluokite savais žodžiais – kitais, nei pasakyta tekste. Skaitmenimis sunumeruotos pastraipos.

VORŲ PASAULYJE GAUSU PASLAPČIŲ

- Daugumai mūsų nariuotakojai* šlykštūs, kai kuriems net baisūs. Nesuskaičiuosi, kiek žmonių mėgsta šunis, kates, paukščius, drugius, augina žuvis ir roplius, yra net vilkų apsaugos organizacija, o vorai net gamtininkus nelabai domina. Tad mažeikiško Algirdo Vilko pomėgis – išskirtinis.
- Mažeikių jaunųjų gamtininkų stoties valytoja, aptikusi kuriame nors kampe voratinklį, susimąsto – valyti ar palikti? Žinoma, valyti reikėtų, tačiau šios įstaigos direktorius Algirdas Vilkas vorus mėgsta ir net renka – spinta jo kabineto kampe prikimšta šių gyvių... Arachnologas (mokslininkas, tyrinėjantis voragyvius) A. Vilkas tikina, kad vorų gyvenimas labai įdomus, jame galima išvelgti net tarsi tik mums, žmonėms, būdingų dalykų. Antai juostuotojo plūdriaus iš kiaušinėlių išsiritę jaunikliai kurį laiką būna draugiškai sulipę į vieną kamuolėlį. Kai jį kresteli, vorai pasklinda ir išsislapsto, tačiau netrukus vėl susirenka į kamuoliuką. Kilpininkų šeimos vorė maitina jauniklius iš savo burnos – atryja jiems suvirškintą maistą. Savo palikuonimis rūpinasi ir guolininkų patelė – išgašdinta čiumpa ir nešasi kokoną, o išsiritusius voruokus sergsti, kol šie suauga. Kai kurių rūšių vorės, padėjusios kiaušinėlius savo numegztame voratinkliniame kokone – namelyje, įlenda į jį ir aklina užsimezga. Jos čia tūno tol, kol nugaišta ir tampa maistu išsiritusiems jaunikliams.
- Studijuodamas biologiją Vilniaus universitete A. Vilkas ilgai neapsisprendė, kuo būti – botaniku ar zoologu, mat patiko ir augalai, ir gyvūnai. Tačiau labiausiai jį išgarsino vorai – dabar A. Vilkas yra bene žymiausias arachnologas Lietuvoje. „Šie gyvūnai mažai ištirti, jų gyvenimas žmonėms vis dar labai paslaptingas. Galima padaryti daug atradimų“, – teigia tyrinėti vorus nusprendęs gamtininkas. Daugelis vorų iki šiol turėjo vien lotyniškus vardus. A. Vilkas prieš keliolika metų suteikė jiems ir lietuviškus pavadinimus (išleido vardyną), lietuviškų vorų tyrinėjimus aprašo savo sukurtame interneto tinklalapyje www.vorai.lt/mke. Gamtininko kabineto kampe stovinčioje spintoje – daugybė stiklainių ir buteliukų su vorais. Čia jų daugiau kaip tūkstantis, o rūšių – apie 200.

* nariuotakojai – bestuburiai gyvūnai, kurių kojos ir visas kūnas susideda iš narelių, pvz., vorai.

4. Tikriausiai daugeliui ne viename filme teko matyti, kaip tūkstančiai vorų apspinta žmogų. „Niekai, – nusijuokia arachnologas A. Vilkas, – tokie filmai skirti tam, kad įvartytų baimės. Vorai puola tik vabzdžius.“ Tiesa, pasitaiko ir viena kita išimtis. Pavyzdžiui, atogrąžų kraštuose veisiasi tokie pavojingi vorai kaip juodosios našlės. Nuo jų įkandimo mirė ne vienas žmogus. „Prieš išvykdami į Australiją ar kitus egzotiškus kraštus, kur gyvena nuodingų vorų, Lietuvos žmonės turėtų nepamiršti pasiskiepyti. Nuvykus reikėtų ginti šalin smalsumą ir apeiti vorus iš tolo“, – moko A. Vilkas.

Bernardinai.lt

Klausimai ir atsakymai

7. Kodėl A. Vilko pomėgis – išskirtinis? (1 pastraipa)

_____ (1 taškas)

8. Kuo vorai panašūs į žmones? (2 pastraipa)

_____ (1 taškas)

9. Kodėl A. Vilkas nusprendė tyrinėti vorus? (3 pastraipa)

_____ (1 taškas)

10. Parašykite **du** faktus, kurie rodo, kad A. Vilkas domisi vorais ir juos tyrinėja. (3 pastraipa)

 _____ (2 taškai)

11. Įvardykite nuomonę, kurią apie vorus formuoja filmai. (4 pastraipa)

_____ (1 taškas)

12. Ką A. Vilkas pataria keliautojams į egzotiškus kraštus? (4 pastraipa)

_____ (2 taškai)

13. Įvardykite teksto temą.

_____ (1 taškas)

Čia rašo
vertintojai

1 2

Taškų suma (maks. 9)

Skaitomo teksto supratimo testo taškai (maks. 15)

KALBOS VARTOJIMO TESTAS

(Trukmė – 30 min.)

1 užduotis. *Skaitydami tekstą iš siūlomų žodžių pasirinkite vieną tinkamą ir jį pabraukite. 0 atvejis – pavyzdys.*

KNYGA – INTERJERO DETALĖ?

Pažiūrėjus į spausdinamų knygų (0) *visumą / pilnumą / išvaizdą*, galima daryti išvadą, kad Lietuvoje knygų išleidžiama labai daug. Aišku, gaila, jog gerų knygų tiražas labai menkas, o pusėtinų ir visai prastų kartais kone rekordinis. Galima numatyti, jog panaši tendencija (1) *viršys / vyraus / veršis* ir ateityje.

Vienas iš aktualių dalykų – knygos kaina. Suprantama, kaina priklauso nuo autoriaus (2) *sumanymo / supažindinimo / pripažinimo* literatūros pasaulyje – pradedančio rašytojo knyga bus pigesnė nei korifėjaus. Meno albumų kaina – (3) *gąsdinanti / išsigandusi / prigąsdinta*: nuo 50 iki 250 litų. Knygos brangimo ir brangumo problemą galima būtų išspręsti, pavyzdžiui, leidžiant mažo formato knygas plonais viršeliais. Na, veikiausiai šis principas netinka meno albumams, nes (4) *spaudžia / veržia / varžo* knygos formatus ir pobūdis. Vis dėlto tai problema, kurios (5) *nuosprendis / sprendimas / nutarimas* priklauso ne nuo leidėjų, o nuo skaitytojų.

Knyga dažnam lietuviui tampa tik puošnia interjero detale. Kad ir kaip įnirtingai literatūros mėgėjai dėl to rėkautų, (6) *svaidytusi / svaidytų / sviestų* žaibais, tačiau realybė tokia. Vartotojiškos visuomenės vartotojiškas (7) *pomėgis / mąstymas / požiūris* į meną – turinys tampa antraplanis, o į pirmą vietą (8) *iškelia / iškyla / nukelia* viršelis.

Čia rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

(Iš spaudos)

Taškų suma (maks. 8)		
----------------------	--	--

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. Skaitmenis rašykite žodžiais. 0 atvejis – pavyzdys.

ŽYGYJE NELENGVA

		Čia rašo vertintojai	
		1	2
(0) dvi savaitės	Paprastai mūsų žygis po Uralo kalnus trunka apie (0) <u>dvi savaites</u> . Kiekvieną rytą reikia keltis, krauti daiktus ir	—	—
(9) sniegynai	šliuožti toliau, iki kelių klimpti (9) _____ ir saugotis, kad nenušaltum rankų ar kojų	—	—
(10) pirštai	(10) _____.	—	—
(11) nakvynė	Vakare vėl reikia ilgai ieškoti vietos (11) _____, statyti palapinę. Tik tuomet, kai	—	—
(12) laimingas	pagaliau paimi karštos arbatos puodelį, supranti, kiek nedaug žmogui reikia, kad būtum (12) _____. Gerai, jeigu turi šiltą miegmaišį – bent jau išsimiegi gerai.	—	—
(13–14) vienas žmogus	Kilus pūgai (13–14) _____ reikia budėti visą naktį ir kartkartėm nukrėsti sniegą, kad palapinė neužspautų	—	—
(15) miegantieji	(15) _____.	—	—
(16–17) atmerkto akys	Rytą pradėjus eiti kūnas išyla – eini ir miegi (16–17) _____. Tada gali pamatyti, ką tik nori: štai atvažiuoja visureigis arba	—	—
(18) toluma	(18) _____ stovi miestas.	—	—
(19–20) šie regėjimai	Paskui sustoji ir šaltis vėl išsklaido (19–20) _____ – pamatai, kad aplinkui tik baltas sniegas.	—	—
		(Iš spaudos)	

Taškų suma (maks. 12)		
-----------------------	--	--

3 užduotis. Kairėje pateiktus veiksmažodžius pavartokite nurodytu laiku ar nuosaka. 0 atvejis – pavyzdys.

Esamasis laikas

Čia rašo
vertintojai
1 2

(0) atrodyti	Internetas, (0) <u>atrodo</u> , kone kasdien		
(21) sulaukti	(21) _____ priekaištų – tai žmonės juo	—	—
(22) naudotis	(22) _____ per daug, tai per mažai, tai	—	—
(23) grėsti	naršymas jame (23) _____ baigtis	—	—
(24) stimuliuoti	priklausomybe, tai dar kas nors. Visai smagu, kad mokslininkai galų gale nustatė, jog informacijos paieška internete (24) _____ smegenų centrus, kurie yra atsakingi už sprendimų priėmimą ir loginį mąstymą. Kitaip tariant, jei tu daugiau (25) _____, tai geriau ir	—	—
(25) naršyti;	(26) _____.	—	—
(26) mąstyti		—	—

Būtaasis kartinis laikas

(27) degti	Vakar sandėlio viduje (27) _____	—	—
(28) kilti	įvairios statybinės medžiagos. Greitai (28) _____ pavojus, kad ugnis gali persimesti į greta esančią parduotuvę, tačiau mes laiku	—	—
(29) spėti	(29) _____ sustabdyti ugnį, todėl gaisras	—	—
(30) neišplisti	(30) _____. Įtariama, kad sandėlis	—	—
(31) užsiliepsnoti	(31) _____ dėl elektros instaliacijos gedimo.	—	—
(32) nepaneigti	Šios versijos ekspertai kol kas (32) _____.	—	—

Būsimasis laikas

(33) atiduoti	„Mėgstu futbolą ir šią rinktinę, todėl aš jai (33) _____ visas savo jėgas ir	—	—
(34) stengtis	(34) _____ siekti geriausių rezultatų. Žinau, kad kelias į pasaulio čempionatą (35) _____	—	—
(35) nebūti	lengvas, bet tikiu, kad mes su komanda tai	—	—
(36) padaryti	(36) _____“, – sakė naujasis rinktinės treneris.	—	—

Tariamoji ir liepiamoji nuosaka

(37) siųsti	Jaunieji fotografai, (37) _____ mums
(38) atsispindėti	tokias savo nuotraukas, kuriose originaliai
(39) pasisekti	(38) _____ konkurso tema ir pagrindinė
(40) išspausdinti	mintis. Jeigu jums (39) _____, jūsų
	nuotraukas mes (40) _____ paskutiniame
	žurnalo numeryje.

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—

Taškų suma (maks. 20)

4 užduotis. Tinkamai surašykite į tekstą rėmeliuose pateiktus žodžius ir žodžių junginius. Tą patį žodį (žodžius) galite pavartoti **tik vieną kartą**. Vienu žodžiu yra per daug. 0 atvejis – pavyzdys.

bet ir; dėl; iki; iš; kad; <i>kadangi</i> ; kai; kaip; nes; nors ir; nuo; nuo kurio

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Tai įvyko mokslo metų pabaigoje. Man buvo pasiūlyta atstovauti savo klasei raiškiojo skaitymo konkurse. (0) *Kadangi* mano tikslas buvo ne tik garbingai pasirodyti, (41) _____ kovoti dėl aukščiausios vietos, – patikusį eileraštį išsirinkau (42) _____ anksto ir pakankamai greitai jį išmokau. Jau išivaizdavau esąs nugalėtojas, (43) _____ pergale net neabejojau.

Deja, viskas klostėsi ne taip gerai, (44) _____ tikėjausi. Likus vos kelioms dienoms (45) _____ lemiamos akimirkos, kažkur pasigavau bjaurų virusą, (46) _____ man prasidėjo balso stygų uždegimas. Tai nežadėjo nieko gera: (47) _____ labai stengiausi kuo greičiau pasveikti, tačiau po poros dienų visai praradau balsą. Galų gale susitaikiau su mintimi, (48) _____ konkurse tikrai negalėsiu dalyvauti.

Išivaizduokite mano džiaugsmą, (49) _____ konkurso dieną nuėjęs į mokyklą sužinojau, kad (50) _____ kelių vertinimo komisijos narių ligos renginys perkeltas į kitą savaitę.

(Pagal Andrių Bernatoni)

Taškų suma (maks. 10)

Pirminė taškų suma (maks. 50)		
Galutiniai taškai (maks. 50 : 2 = 25)		

RAŠYMO TESTAS

(Trukmė – 50 min.)

Užduotis. Parašykite straipsnį (180–200 žodžių) į mokyklos laikraštį tema

Mokomės sau ar dėl pažymio?

Straipsnyje:

- papasakokite, kaip jums sekasi mokytis;
- pasvarstykite, kodėl mokiniai nusirašinėja, ir pasakykite savo nuomonę;
- pasiūlykite, kaip spręsti šią problemą.

Rašydami galite remtis šiomis mokinių mintimis:

Agnė: *Man tas nusirašinėjimas nepatinka, bet vis dėlto keletą kartų teko tai daryti...*

Gvidas: *Atrodo, lieka kvailio vietoj tie, kurie mokosi nuoširdžiai. Juk nusirašinėtojai dažniausiai turi geresnius pažymius.*

Vilius: *Vakarų Europos mokyklose patys mokiniai išduoda mokytojams nusirašinėtojus ir laiko nusirašinėjimą nukrypimu. Ar Lietuvoje taip elgiamasi?*

Pastabos:

1. Parašę rašinį suskaičiuokite žodžius ir parašykite nurodytoje vietoje.
2. Vertinant darbą bus atsižvelgiama į tai, ar
 - yra įžanga ir pabaiga;
 - tinkamas rašinio turinys;
 - mintys dėstomos nuosekliai;
 - nėra klaidų.
3. Jei parašytas 50 ir mažiau žodžių tekstas, darbas nevertinamas (už rašymo testą skiriama 0 taškų).

Čia rašo
vertintojai
1 2

Žodžių skaičius _____

RAŠYMO TESTO VERTINIMAS

Kriterijus	Maksimalus taškų skaičius	VERTINTOJŲ SKIRTI TAŠKAI		
		I	II	III
TURINYS	12			
RAIŠKA:				
<i>STRUKTŪRA</i>	5			
<i>STILIUS</i>	3			
<i>GRAMATIKA, RAŠYBA IR SKYRYBA</i>	5			
Rašymo testo taškai	25			